

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVI.

НЕДЕЉА 6. СЕПТЕМБРА 1898.

Број 33.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА.

ЦЕНА:

За Србију на годину . . . . . 6 динара
на пола године . . . . . 3 „
За стране земље на годину . . . . . 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

НАРЕДБА

На основу закона санитет. Управа града Београда наредбом својом Мбр. 988 у мају месецу ове године обзнанила је путем званичних новина а и иначе да је сваки становник Београдски дужан донети своје дете, ако је навршило 3 месеца старости, на каламљење са крављим богињама. Одрешени су били дани, сати и место где ће се каламљење вршити.

Како се је грађанство врло лоше тој наредби одазвало и како је према статистици рађања остало доста деце некаламљене, то се овим и последњи пут наређује становништву београдском, да своју непелцовану децу без изговора у недељу 6-ог септембра ове год., донесе на каламљење и то по подне у 3 сата у зграду „Црвеног Крста,“ или „Салу Мира“ преко од „Славије.

Који и овог последњег дана пелцовања ове године своје дете не донесе да се калами биће кажњен по чл. 21. тач. 8. зак. санитет. а и опет ће се силом нагонити на каламљење.

Мбр. 1752. Из лекарског одељка Управе града Београда, 1. септембра 1898 год. у Београду.

ОБЈАВА

У интересу српске извозне сточне трговине, у интересу продаваца, да би увек на тргу нашли довољно купаца а ови да би опет на тргу нашли довољно стоке за куповину, — одбор општине београдске у седници својој од 20. Августа 1898. год. решио је, да се у Београду на марвеном тргу на Тркалишту продаје стока у опште само уторником и петком.

Ово да важи од 15. Септембра 1898. године.

О овоме се извештавају сви грађани а нарочито привредници и трговци, ради знања и управљања.

Од суда општине београдске, 3. Септембра 1898. год. у Београду АБр. 4598.

ОБЈАВА

На основу највишег наређења од 2. Августа тек. године ФБМ 6202 и предписа команданта VII. пуковског округа М 7958 и 8112, позивају се сви резервисти VII. пешачког активног пука Краља Александра I. и резервисти III. гардиског

пешачког активног пука, и то они, који су рођени 1868, 1869, 1870, 1871, 1872 и 1873 године, да 8. Септембра тек. године у 2 сата по подне предстану на своме зборном месту — Бањички логор — и јаве се својим командама, ради 10-то дневне вежбе.

Сви обвезници резервисти имају собом понети, добру и јаку обућу, чисте преобуке, прибор за умивање, крпеље и чишћење, покривач, торбу и прибор за јело.

Резервисти који неби следовали позиву и са прописном спремом дошли на вежбу, искусиће последице чл. 113. закона о устројству војске. Изостанак и задоцнење сматраће се као непослушност, па ће се као таково казнити.

Саопштава се свима резервистима, да од дана позива па за 48 сати после распушта, подлеже под војену дисциплину и војно судство по чл. 115 закона о устројству војске.

Од суда општине београдске М 2202 и 2220. 1. Септембра 1898. год. Београд.

НАРЕДБА

Суд општине београдске наређује, да је сваки онај, који има да откопава земљу у авлији или да руши какву зграду дужан откопану земљу и отпадке од рушевине да однесе и наспе и то: из дунавског краја код дунавског Ке-а, из палилулског краја у „Таш-Мајдан“ а сви остали крајеви Београда у „Бару Венецију“ код житног трга; а ђубре мора да односи на карабурму и сипа на место, које је за то одређено.

Свако насипање земље и ђубрета на другом ком месту забрањује се и казниће се по закону.

Од суда општине београдске 5. Августа 1898. г. ГБр. 2542 у Београду.

СТЕЧАЈ

Суд општине београдске расписује овим стецај, за израду плана, како би требало уредити доњи (мали) калимегдан.

У плану треба да буде поред осталог означено:

- а., два места за забавишта дечија, једно за одраслу а друго за мању децу;
- б., место за панораму или другу какву забаву те врсте;
- в., место за „ринглипил“ или томе подобно;
- г., да буде означен распоред стаза и путева; и

д., распоред дрвета, као и која и каква би се требала да засаде.

Ситуациони план овог дела Калемегдана, може се добити у грађевинском одељењу општине београдске.

Рок за подношај израђеног плана утврђује се 15. Септембар о. г.

Награде за најбоље израђена три плана јесу: за први 120 дин., за други 80 дин. и за трећи 50 дин.

Преглед поднетих планова и досуђивање награде извршиће стручна комисија, коју ће суд општински одредити. Награђени планови припадће општини у својину.

Од суда општине београдске, 7. Авг. 1898. год. у Београду. АБр. 5515.

ОБЈАВА

Г. Миристар просвете и црквених послова актом од 10. Децембра 1897. ПБр. 10065 издао је оваку наредбу:

„Често занатлије узимају на занат или трговци у трговину ученике основних школа, који исту још нису свршили, те на тај начин одводе ђаке из школе. Како пак свако дете, које живи у Србији, мора да походи школу основну за све време законом прописано, то сам одлучио, да се оваква радња занатлија и трговаца забрани. Ко би и преко ове забране узимао ђаке на занат или трговину пре свршетка основне школе, тога ће казнити школски одбори по чл. 39. закона о основним школама.“

О овоме се извештавају грађани ради знања и управљања.

Од суда општине београдске, 22. Авг. 1898. год. АБр. 7429/97.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

20. Августа 1898. год.

Председавао заступник председника, члан суда г. Б. Ј. Рајић, од одборника били: г. Голуб С. Јавић, Глиша Стојановић, Стеван Максимовић, Васа Николић, Р. Драговић, Милан Арсенијевић, Коста М. Бурић, Јанаћ М. Јанковић, Д. М. Ђорђевић, С. Ј. Азријел, Стеван Милковић, М. Савчић, К. С. Караџић, Мих. Ђ. Илић, Милов. Милековић, Др. Стеван Марковић, Ђ. Димитријевић, Др. Лeko, Милутин Ј. Марковић, М. О. Петровић, Д. Ђирковић, Марко С. Петронијевић, Дамјан Стојковић, К. П. Михајловић.

I

Заступник председника г. Б. Ј. Рајић извештава одбор, да је председник општине по одобрењу Управе вар. Београда на одсуству од 10. о. м. и да ће га он за време одсуствовања заступати.

Одбор је примио к знању

ово саопштење.

II

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 5. Авг. 1898. год. и примљен је без измена.

III

Заступник председника извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 14. Авг. 1898. год. АБр. 5698 одредио цену лебу за другу половину месеца Августа на двадесет и три паре по килограму, а леб да се продаје по 25 пара у тежини од 1087 грама, јер је цена жити за прошлих петнаест дана била 14 дин. 100 кгр. Одбор је примио к знању,

ово решење суда општинског.

IV

По прочитању акта Управе вар. Београда и њених одељака АБр. 5727, 5603, 5601, 5716, 5805, 5662, 5784, 5767, 5560, 5713, 5711, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да су доброг владања и доброг имовног стања Петар Мостић потпуковник у пензији, Менахим Д. Русо, мењач, Јован Дилбер апотекар и Владимир Благојевић трг.; да су доброг владања и сиротног имовног стања Манојло Барбери трг. агент, Јаков Вебер бив. трг. агент; да је Љубомир Благојевић скитница рђавог владања и сиротног имовног стања; да су му непознати: Леон Кабилио трг. помоћник, Петар Ђирић ћурчиски калфа, Живка Ђукић удова, Милан Мандукић бив. официр; Ђорђе Илић, трг. агент, Марко Марковић таљигаши и жена му Драга, Василије Ралетић — Танасијевић, слуга, Драгутин Мојсиловић таљигаши, Ана Јохана Ротмилер удова Мита Живковић ковач, Марија Керле служавка, Танасије Јовановић кравар и Христифор — Риста Јовановић циганин.

V

Заступник председника износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби АБр. 2210, 2406, 2255, одбор је изјавио мишљење,

да се молиоцима Станимиру Секулићу тамбурацу, Јовану Јовановићу, ћаку и Станојки Нешковић, може дати тражено уверење о њиховом породичном односу.

VI

По прочитању молбе Јевтимија Бисерца, општ. службеника АБр. 5759 и приложеног лекарског уверења, одбор је решио,

одобрава се молиоцу једномесечно одсуство од дужности ради лечења с тим, да му се исто има рачунати од дана, кад га стане употребљавати.

VII

По прочитању молбе Љубице удове пок. Тасе Марковића, бив. општинског чиновника АБр. 5769, одбор је после поименичног гласања са 14 гласова против 10, решио,

да се молитељици Љубици Т. Марковић издаје из општинске касе на име издржавања по двадесет динара месечно. Ово јој се има издавати од петнаестог Авг. о. г. па све донде, док синови њени не буду у стању да је издржавају.

VIII

По прочитању молбе друштва Краљ Дечански АБр. 5797 одбор је решио,

да се сав грађевински материјал, који ће се употребити за дом друштва Краљ Дечански ослободи плаћања свих општинских и трошаринских дажбина.

IX

Заступник председника износи одбору на решење акт г. Министра војеног, којим се тражи, да се улица Бирчанинова, између Војене Академије и имања пок. Стевче Михајловића затвори и да се земљиште то употреби за проширење дворишта војене академије.

По прочитању тога акта АБр. 5712, одбор је решио,

да овај предмет проуче и поднесу одбору извештај са предлогом одборници г.г. Милутин Ј. Марковић, Дим. Ђирковић, Милан Арсенијевић, М. Савчић и Стеван Миљковић с тим, да тројица могу пуноважно радити.

X

Заступник председника извештава одбор, да Марко Албахари олд. трг. дугује општини за неплаћену аренду за вађење песка са обале савске и дунавске од 1890. год. 1123-90 дин. са интересом од рока плаћања; да је за ову суму тужен и осуђен али да нема од куда да се наплати, па је поднео молбу, да за измирење овог свог дуга плати свега 600 дин. у готовом и да му кауција у 3 лутријска 2% лоза пропадне у корист општинске касе.

По прочитању те његове молбе са прилозима ЛБр. 5443 и извештаја књиговодства одбор је решио,

да се за потпуно измирење дуга, што има плаћати општини овај Марко Албахари олд. за неплаћену аренду за вађење песка са обала Савске и Дунавске из 1890 год. прими понуђена сума у шест стотина динара у сребру у готовом новцу и да се његова кауција у три комада 2% лутријских лозова прода и добивена сума употреби такође за измирење овог дуга, с тим, да се има сматрати, да је овим двома сумама цео дуг измирен и да се дужник сваке даље одговорности ослободи.

XI

По прочитању молбе Влад. М. Димитријевића олд. илицара АБр. 5345, којом моли да се ослободи плаћања таксе за употребу обале, одбор је с обзиром на околност, што је у овогодишњем буџету предвиђен приход од ове обаларинске таксе за купатила, решио

да се молиоцу ово тражење не може уважити, али да се има на уму при склапању буџета за идућу годину.

XII

Заступник председника извештава одбор, да је Јосиф Здравковић бив. олд. кафеција држао у 1896. год. под аренду наплату таксе фијакерске и да је остао дужан општини за ту аренду са интересом до данас 2639-68 дин. и да се ова сума од њега не може да наплати због спротног стања дужникова али да има у кауцији четири акције Београдске Задруге и у депозиту у готовом 250 дин. што по данашњем курсу вреди свега 1110 дин.; да је дужник поднео молбу, да му се дуг по одбитку ових вредности опрости.

По прочитању те његове молбе АБр. 2862 и извештаја књиговодства АБр. 4983, одбор је решио,

да се кауција Јосифа Здравковића у четири комада акција Београдске Задруге прода и добивени новац заједно са његовом депонованом готовином у две стотине и педесет динара унесу у касу општинску као наплата дуга од аренде за таксу фијакерску а да се дужнику Јосифу остатак дуга опрости и сваке обвезе ослободи као сиромас.

XIII

Заступник председника извештава одбор, да је Управа вар. Београда решењем својим од 17. Јуна о. г. Бр. 14135 (АБр. 4527) обуставила од извршења решење одборско од 13. Маја о. г. АБр. 2938 односно установљења сталне комисије за извршење великих општинских радова.

По прочитању тога решења Управиног АБр. 4527, одбор је решио,

да се умоли Управа вароши Београда да пусти у извршење поменуто решење одборско АБр. 2938, и да та стална комисија може дејствовати привремено, док се не донесе законодавним путем допуна у закону о општинама, да овака стална комисија за општинске радове може постојати.

LIV

На предлог суда општинског АБр. 4598, одбор је решио,

да у Београду на марвеном тргу на Тркалишту буду недељно два сточна пазарна дана и то уторником и петком. Да се ово објави свима околним општинама и државним властима као и привредницима и трговцима.

XV

Заступник председника општине извештава одбор, да је главни благајник општине београдске поднео молбу да се извесна измена одобри у кауцији, коју је поднео општини; да је ту молбу проучила судска комисија и поднела извештај, да се може молба уважити.

По саслушању овога и по прочитању молбе са мишљењем комисије АБр. 3187, одбор је решио,

да ову ствар суд општински регулише и на себе прими одговорност, пошто је по закону суд и надлежан да узима у службу и отпушта благајника.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

24. Августа 1898. год.

Председавао заступник председника г. Б. Ј. Рајић, од одборника били: г.г. Др. Стеван Марковић, Стеван Миљковић, С. Ј. Азријел, Трајко Стојковић, Милутин Ј. Марковић, Марко С. Петронијевић, Стеван Максимовић, Васа Николић, Дим. Ђирковић, Р. Драговић, Др. Лeko, Дамјан Стојковић, Милов. Миленковић, К. П. Михајловић, Ј. М. Јанковић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 20. Авг. 1898. год. и учињене су ове измене и допуне,

у решењу КЊБр. 460, да се умоли Управа, да за ову сталну комисију издејствује и височајше решење, док се не донесе допуна у закону о општинама, јер је такав предлог и био,

У решењу КЊБр. 462, да одбор неће да се упушта у решавање о овој ствари, пошто је раније оспорено право одбору, да бира и поставља благајника.

II

По прочитању акта Управе вар. Београда и њених одељака АБр. 5868 и 5866, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио,

да су му непознати Јосиф Поповић слуга кобасичарски и Михаило Ђ. Стојановић олд.

III

По прочитању молбе Јована Божића овлаш. СТБр. 2423, одбор је изјавио мишљење,

да се молиоцу може дати тражено уверење о породичном односу његовог пок. сина Васе.

IV

На предлог протопрезвитера београдског АБр. 5861, одбор је решио,

да на место Станимира Мирковића олд. трг., коме је рок службовања протекао, буде помоћни тугор Саборне цркве Живко Пауновић олд. трговац.

V

По прочитању молбе Еме Н. Јорганџић оvd. удове АБр. 5115, којом моли за издржавање, одбор је одлучио,

да се ова молба упути на оцену комисији, која је раније одређена за давање милостије општинске.

VI

По прочитању молбе Олге Д. Желесковић удове АБр. 5833, да се одложи продаја вина заложеног за неплаћену таксу трошаринску, а која је продаја одређена за 25. авг. о. г. и по прочитању извештаја трошарин. управе АБр. 5872, одбор је после поименичног гласања са 7 гласова против 6 (1 није гласао) решио,

да се ова молба одбаци.

VII

Заступник председника извештава одбор, да је г. Министар народне привреде, услед решења одбора од 15. Маја 1898. г. д. АБр. 2641 одобрио да општина у року од 3 године може исплатити главницу кошевског фонда са интересом. По прочитању тога акта АБр. 5783, одбор је решио,

прима се к знању ово решење г. Министра народне привреде. Да суд општински ставља у буџет општински потребну суму новаца за исплату овог дуга општинског кошевском фонду.

VIII

Заступник председника саопштава одбору акт господина Миристра војеног, да је добио од друштва црвеног крста једну трећину земљишта, које је општина уступила црвеном крсту на уживање за подизање модерне грађанске болнице, да на томе месту подигне бактериолошко-игијенски институт.

По прочитању тога акта АБр. 5773, одбор је решио,

да се умоли господин министар војени да овај институт подигне поред Дунава где се подижу модерне кланице, једно с тога, што се таки институти увек подижу поред кланица, а друго с тога, што земљиште на Врачару није подесно за ову намеру. Осим тога требало би и санитарски савет умолити, да о овоме даде своје мишљење. Да се друштву Црвеног Крста примети, да оно не може овим земљиштем располагати на овај начин нарочито још и са тога, што оно није испунило обавезу да у року од две године од дана уступљења на томе земљишту подигне модерну грађанску болницу.

IX

Заст. предс. општине саопштава одбору, да је грађев. одбор, приликом разматрања плана о подизању зграде, коју на углу улица „Краља Милана и „Студеничке“ подиже г-ђа Савка Панићка, изнео господ. Мин. грађевина своје мишљење, да је неопходно потребно, да се према чл. 32. алине. 2-ој грађев. закона за вар. Београд један део плаца г. Лазара Микића, суседа г-ђе Панићке, има експроприсати и уступити г-ђи Панићки, како би на тај начин била правилна подела плацева и да не би ружило улицу, пошто ће се, према поднетом плану г-ђе Панићке видети калкан са лица „Краља Милана“ улице, јер је граница ових двају суседних плацева у косом правцу према фронту „Краљ Миланове“ улице; и да је госн. Мин. грађевина, одобравачући план саме зграде наредио, да му се поднесе нарт о положају имања и г-ђе Панићке и г. Микића са назначењем, који део имања г. Микића треба експроприсати, тражећи од општинског одбора предлог према чл. 32. грађ. зак. за вар. Београд.

Пошто је, према горњем наређењу извршен нарт о положају обојих имања и грађев. одбор нашао, да се ради помонуте регулације плаца г-ђе Панићке има од плаца г. Микића, који постоји у улици „Краља Милана“ одузети 13, 19,

кв. мет. то општин. одбор, имајући у виду ову потребу као и изјаву г-ђе Панићке да ће она, а не општина исплатити г. Микићу накнаду за одузето земљиште по цени за коју се споразумеју или коју одреде процениоци решава,

да се усвоји мишљење грађев. одбора о овој регулацији и учини предлог госн. Мин. грађевина, да се ради регулације плаца г-ђе Савке Панићке оvd. удове има одузети од плаца г. Лазара Микића оvd. који постоји у Краљ Милановој улици 13, 19 м. (квадр. метара) а према плаво уцртаним на плану линијама, сходно чл. 32. грађев. закона за варош Београд алинеја друга, како би изглед зграде са лица главне — Краљ Миланове улице био лепши и на тај начин не би улицу ружило, а услед косине калкана зграде који би се у противном случају видео са лица Краљ Миланове улице.

X

Заступник председника износи одбору на одобрење процене земљишта д-ра Луке Панића и Милутину Ј. Марковића, што су одузета за проширење Пајсијеве улице.

По прочитању тих процена, ГВр. 2425- и 2426, одбор је решио,

да се из регулационог фонда исплати д-ру Луки Панићу за заузетих му шездесет и седам квадрат. метара и осамнаест кв. сантиметара за проширење Пајсијеве улице по четрнаест динара кв. метар свега девет стотина четрдесет динара и педесет и две паре у сребру.

Да се из регулационог фонда исплати Милутину Ј. Марковићу за заузетих му сто кв. метара и тридесет и пет кв. сантиметара за проширење Пајсијеве улице по седамнаест динара кв. метар, свега илјаду седам стотина и пет динара и деведесет и пет пара у сребру.

XI

По прочитању процене земљишта Народне Банке, што се има експроприсати за просецање Трговачке улице и земљишта фонда регулационог у истој улици што се има арондисати имањима Персиде Нинић и Новака Ђурића, одбор је решио,

да се просецање трговачке улице изврши према овој процени која се у свему усваја и да се према истој изврши експропријација потребног земљишта Народне Банке и Персиде Нинић и арондира фондовно земљиште имањима Персиде Нинић и Новака Ђурића.

XII

По прочитању предлога г.г. К. Д. Главинића и Соломона Ј. Азријела одборника АБр. 4182, да се и киџама и земичкама одреди цена и тежина, одбор је одлучио,

овлашћује се суд општински да одреди стручну комисију да овај предлог проучи и поднесе одбору извештај са мишљењем.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Општинске новине нису могле прошле недеље изаћи због извесних сметњи у администрацији.

ИЗВЕШТАЈ

О РАДУ НАДЗОРНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ТРАМВАЈ И ОСВЕТЉЕЊЕ.

На завршетку мога вишегодишњег рада као председник надзорне комисије за трамвај и осветљење, сматрам за дужност, да

у кратко изнесем рад комисије, којој сам имао част бити председник. То чиним у толико пре, што до сада поднесени извештаји појединим председницима општине, нису долазили до знања одбору нити су изнесени на јавност.

Надз. комис. за трамвај и осветљење, која је по свршеној инсталацији ел. осветљења и по пријему тога осветљења од стране општине, имала да води надзор о извршењу уговора, образована је 12. Јула 1894. год. актом АБр. 4250. Она се бавила свима питањима, која су се тичала ове две установе и решавала их онако како су уговори то захтевали. Не улазећи у поједина питања секундарне вредности, задржаћу се само на онима, која имају извештај општини значај и која су битно утицала на развој и ток послова тих предузећа.

Ради лакшега прегледа, најпре ће бити изложени предмети који се тичу трамваја а за тим они о осветљењу.

I

При самом почетку експлоатације трамваја, истакле су се озбиљне незгоде око реда у трамвајској возњи и сувишном нагомилавању путника у појединим колима, које је нагомилавање Друштво Ђутке потпомагало, јер је ишло у његову корист. Надз. је комис. покушавала да томе стане на пут одредивши тачан број путника, који свака кола могу повести и препоручивши Друштву да у случају навале издаје публици редне карте. Исто тако, да не би публика за случај рђавога времена била изложена незгодама, комисија је захтевала да Друштво постави више чекаоница како у вароши тако и ван ње, на пр. у Топчидеру, код цареве Ђуприје и т. д.

Иако је надз. комис. одредила број путника за свака трамвајска кола као и остале појединости потребне да се у случају навале одржи ред, ипак су се неуредности трамв. лин. и даље продужавале и то како услед нехата саме публике, тако и због неуредности од стране самога трамв. Друштва. Онда је надз. комис. споразумно са Управом града Београда прописала нарочита правила за возњу на трамвајима и позвала и публику и Друштво да се по њима управља, ставивши у дужност Друштву, да та правила у свима својим колима и чекаоницама на видном месту објави. Та су правила неко извесно време била објављена као што је то речено; доцније, кад је експлоатација трамваја прешла на безимено Друштво, оно је после краткога рада у споразуму са општинском надзорном комисијом, одрекло сваки споразуман рад и уклонило из свију кола поменута правила. Па како се нико други није нашао да пропише таква правила о реду приликом возње на трамвајима, то је тако и остало до данас.

Да би се схватио и разумео овакав самовољан поступак безим. Друштва према општини, која је овластила надз. комисију да је у тим питањима заступа, а коју није могла узети у заштиту према Друштву, треба ово да изнесемо. За време преноса концесије са Срп.-Франц. Друштва на безимено Друштво, Г. Министар народне привреде, обратио се општини београдској да изнесе своје примедбе ако би их било, како на пренос тако и на статуте новог Друштва. На позив општине, надз. је комисија изложила у нарочитом акту своје

примедбе, којима доказује, да је пренос концесије неправилан, да се новим статутима друштвеним руше поједине одредбе уговорне и да је пренос концесије у предложеном облику штетан по интересе општинске. И ако су примедбе надз. комисије, које је узгред буди речено од речи до речи усвојио и одбор општински, основане на јасним одредбама уговорним, и ако су оне стигле на време на надлежно место, ипак је пренос уговора и статута новог Друштва потврђен онако како је поднесен. На тај начин, надз. комис. и ако није успела да убеди надлежну власт о свом правилном схватању појединих одредаба уговорних, она је својим протестом против преноса испунила своју дужност, тражећи, да се ни једно право општинско, огарантовано уговором, не повреди.

Последице овога неправилнога преноса концесије, показале су се одмах. Чим је нова управа трамвајска предузела експлоатацију трамваја, отпочео је читав низ сукоба између те управе и општине. Сматрајући, да је потврдом статута од стране Г. Министра народ. привреде Друштво ослобођено извесних (по њега незгодних) обавеза уговорних, управа је противно јасним одредбама уговора, сама мењала распоред вожње на појединим линијама и ако то није могло чинити без споразума са општ. влашћу. Надз. је комис. више пута позивала Друштво да постојеће распореде без споразума са општином не мења, али се Друштво на то није обзирало, већ је те распореде удешавало онако, како су његови интереси захтевали и без обзира на угодност публике и права општинска, загарантована уговором.

На основу јасне одредбе уговора, надз. је комисија тражила да трамв. управа изради правилник за саобраћај, назначивши у њему све појединости које су са тим скопчане па да га поднесе општ. власти на одобрење. Кад је управа друштвена таква један нацрт правилника поднела, који је врло површно био израђен, комисија га није усвојила тражећи између осталог, да се у њему одреде услови, које Друштво захтева од својих службеника; да тачно одреди поједине казне како по величини тако и по природи; да се више не понављају случајеви да Друштво са две или три самовољно изречене казне, лиши чиновника већег дела месечне зараде; да одреди број сахата дневнога рада за сваку врсту својих чиновника; да предвиди и одреди накнаду оним службеницима својим, који би се вршењем своје дужности онеспособили за рад; да пропише начин набавке и отплате одела (са којим је Друштво приличну недозвољену трговину терало) и т.д. и т.д. онда је управа друштвена повукла предложени правилник натраг не усвајајући правилне примедбе комисијске, — примедбе које су потекле услед врло честих жалба друштвених службеника код општинске власти, — па је продужила рад без икаквих правила и противно постојећем уговору.

После више пута поновљених тражења од стране комисије, управа је друштвена пристала најзад, те је са њеним пуномоћником израђен нарочити споразум о извесним спорним питањима на пр. о бесплатној вожњи и о правилницима за вожњу и

саобраћај. Тај су споразум потписали заступници обеју страна 9. Фебр. 1895. и одбор га је општински усвојио. Али кад је одмах за тим комисија позвала Друштво, да по том постигнутом споразуму поступи, и да пошаље на одобрење правилнике (пошто само није хтело да пошаље) Друштво се томе позиву није одазвало и тиме и тај споразум изиграло. Комисија је сматрала за дужност да о томе извести своје надлежне претпостављене власти и да на њих пренесе даљу бригу о тој ствари. Могу само рећи, да се цело то питање налази и данас у оном истом стадијуму у ком је било почетком 1895. год. Непосредне пак последице, такве самовласне радње друштвене јесу они несрећни па и смртни случајеви, који су се тако често дешавали за време врло краткога трајања експлоатације наших трамваја.

Првобитну експлоатацију трамв. линија концесионар је отпочео и са недовољним возним материјалом и недовољно сигурним пругама. И најзад је комисија, поновљеним тражњама, да се возни материјал повећа успела у неколико да се та оскудица попуни. Испитивањем на лицу места појединих трамв. линија, комисија је с времена на време опомињала концесионара да означене мане и непотпуности на пругама уклони и на тај начин доводила у колико је могла и успела поједине пруге у потпуну техничку сигурност за саобраћај.

Проучавајући сам распоред садашњих трамвајских линија, надз. је комисија нашла, да је тај распоред недовољан и да су палилулски, савски и дорћолски крај као и варош капија, остали неvezани са центром вароши, па је препоручивала Друштву да постави једну трамвајску пругу, која би полазила из околине палилулске основне школе, улицом два бела голуба, поред Коларца и гостионице код „Рускога цара“ преко варош капије изашла у околину Саборне цркве. Друштво је обећало да ће ту пругу проучити, али до данас никакав дефинитиван предлог није поднело и ако је то више пута захтевано.

Даље, кад би се трамвајска пруга од „Славије“ београдском улицом везала са тркалишном пругом, која води у Душанову улицу добио би се један затворен венац трамв. линија. Садашња линија „Славија“ — „Калимегдан“ и нова предложена „Палилула“ — „Саборна црква“, везивале би најудаљеније тачке тога венца. Трећа пруга наравно електрична, која би са „мале пијаце“ или са другог ког места савске улице изашла поред Позоришта у Душанову улицу, довршила би мрежу трамвајских пруга за нашу варош. То су планови које је комисија наговештавала Друштву и за које би ваљало настати да се остваре.

Проучавајући озбиљније уговор о трамвају, надз. је комисија нашла, да је противно одредбама уговорним концесионар био у прво доба ослобођен трошаринских такса при уласку трамвајских кола у варош. У уговору јасно стоји написано да се концесионар ослобођава свију општинских „приреза“ а како по правном значају те речи трошарина није прирез, то се онда концесионар не може ослободити трошаринских такса на своја кола. И суд а и

одбор општински усвојио је ово гледиште комисијско и захтевао од Друштва, да оно плаћа прописану таксу на своја кола. Друштво је пристало да само даје купоне за свака кола и тиме се задужује код општине док се питање не реши избраним судом, који је оно тражило. Тај би суд имао да пресуди још и ово спорно питање: по чл. 2. уговора седиште концесионара мора бити у Београду, међутим седиште безименога друштва није у Београду већ у Брислу, као што је то Друштво у своје време и на својим актима обележило и јавно преко новина објавило. Комисија је сматрала, да је преносом седишта из Београда у Брисел погажен уговор и предложила у своје време одбору општинском, да против Друштва подигне тужбу. И одбор је, усвојивши разлоге комисијске, одредио судије за оба та питања још пре две године и више пута изјављивао жељу код надлежне власти, да се суд састане и спорна питања реше. Али се до данас ни један ни други суд није састао.

(ПРОДУЖИТЕ СЕ.)

О Б Ј А В А

Као прошле године тако и ове, општина јагодинска држаће тродневни панађур у оvd. вароши на дан 1., 2. и 3. Октобра 1898. године.

Ово се објављује свакоме ради знања. Бр. 6495. Од суда општине јагодинске 3. Септембра 1898. год. Јагодина.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Димњичарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	— — —	0-20 д.
б) За незидан шпархерт	— — —	0-40 д.
в) За узидан	— — —	0-20 д.
г) За велики узидан шпархерт у гостионици	— — —	0-50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	— — —	0-20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	— — —	0-10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	— — —	0-24 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	— — —	0-20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	— — —	0-75 д.

II. Гробарина:

а) Гроб за децу	— — —	7 — д.
б) Гроб за одрасле	— — —	12 — д.
в) Мала гробница	— — —	555-52 д.
г) Велика гробница III реда	— — —	998-93 д.
д) Велика гробница II реда	— — —	1099-93 д.
ђ) Велика гробница I реда	— — —	1684-57 д.

III. Пражњење помијара и нужника:

а) Од кубног метра	— — —	10 — д.
б) Од акова	— — —	0-50 д.

ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ ЗА МРТВАЧКА КОЛА

а) Проста кола са 2 коња	— — —	10 дин.
б) Кола са анђелима са 2 коња	— — —	18 „
в) Стаклена кола са 2 коња	— — —	24 „
г) Стаклена кола са 4 коња	— — —	60 „